

beter. De schijnkennis, uit brochures en krantengeschrijf opgedaan, vindt haar uiting in ongecontroleerd en oplosse gronden gebaseerd gebruik van OVA's.

Is er dan geen regeling te maken waardoor de arts, door de hulp van den apotheker de beschikking krijgt over geïdentificeerde tabletjes, druppels, injecties, enz.? Voorloopig nog niet. Ook het ingediende ontwerp van wet houdende regelen betreffende de uitoefening van de artsenijsbereidkunst geeft in Art. 7 een onvoldoende oplossing. Als voorbereiding van een goede regeling moet het punt van uitgang het belang van den patiënt zijn. Het volgende schema volgt daaruit.

De distributie van geneesmiddelen geheel in handen van deskundigen. Die deskundigen kunnen alleen apothekers zijn. De contrôle moet zoo ver gaan als practisch mogelijk is. Ieder toelaten van leeken (apoth.-assistent, kappers, schilders-knechts, drogisten enz.) leidt af van den weg, die gevolgd moet worden.

De verantwoordelijkheid voor wat practisch niet of nog niet gecontroleerd kan worden (sera, vaccins, homoeopathica) moet gebracht worden bij de fabrikanten.

Baarn, 7 Maart 1932.

D. BIERHAALDER, *Apotheker*.

DE VOEDING IN NEDERLANDSCHE STRAFGEVANGENISSEN.

Gaarne zou ik DE JAGER met een enkel woord willen antwoorden. Mijn opzet is geweest om zoo nauwkeurig mogelijk na te gaan, wat de overheid voorschrijft over de voedselvoorziening in de gevangenen. In het voedingsreglement van 5 Maart 1920 wordt nauwkeurig voorgeschreven hoeveel en wat zal worden voorgezet aan 100 gevangenen. Dat 100 gevangenen niet allen evenveel eten is logisch, maar men mag niet vergeten, dat wij bij ieder voedingsonderzoek moeten werken met gemiddelden. Dat er brood overblijft, dat dan aan de duiven wordt opgevoerd, is nog geen bewijs dat de verstrekte kost zoo overvloedig is. De gevangenen moeten per dag gemiddeld 600 gram tarwebrood eten, waar géén boter, vet, reuzel of margarine bij wordt verstrekt. Is het dan te verwonderen, dat er nog al eens wat wordt weg gedaan van dat voedingsmiddel? De gevangenen verlagen door dat klieken de hun door de overheid toegedachte hoeveelheid calorieën, welke hoeveelheid niét eens zoo overmatig groot is!

Voorts zegt DE JAGER, dat er wel degelijk rekening moet gehouden worden met de cantine. Ik heb in mijn artikel uitdrukkelijk vermeld, dat ik met voorbedachten rade juist de cantine heb uitgeschakeld. De voornaamste reden is, dat de wenschen der gevangenen zóó uiteenlopend zijn, dat een eenigszins nauwkeurige berekening niet doenlijk is. De tweede reden zal ik hier thans geven, hoewel ik hierover liever had gezwegen. De directeur der Amsterdamsche strafgevangenis deelde mij mondeling mede, dat het standpunt der regeering vóór de inwerking-treding van het voedingsreglement van 5 Maart 1920 was, dat de gevangenen maar moesten bijkopen uit de cantine om den voorgeschreven kost op een voldoende peil te krijgen. In 1920 is dit standpunt gewijzigd, en meende de overheid, dat de nieuwe voorschriften van dien aard waren, dat de voeding in alle opzichten goed was, en dat de cantine alleen diende om een gelegenheid te scheppen voor de gevangenen om wat extra's te krijgen. Mijn onderzoek heeft ten doel gehad om te trachten uit te maken, of inderdaad de voeding in alle opzichten goed is te noemen.

DE JAGER vermeldt verder, dat de voeding gewijzigd of aangevuld kan worden op advies van den geneesheer. Dat is mij bekend, maar daar treden wij al op pathologisch terrein. Ik heb de voorgeschreven voeding van gezonde gevangenen onderzocht, meende dus geen rekening te hoeven houden met door den geneesheer voorgeschreven wijzigingen, daar deze wijzigingen ook alleen maar gelden voor bepaalde personen.

Tenslotte ben ik DE JAGER dankbaar voor hetgeen hij meedeelt over de practijk. Daaruit blijkt, dat de gevangenen den kost niet al te eentonig vinden. Op mijn vraag of er bij gevangenen verschijnselen zijn, die zouden kunnen wijzen op een mogelijk tekort aan vitamine A, antwoordt DE JAGER, dat hij nooit aandoeningen zag, die wijzen op een avitaminose. Ik heb in mijn artikel echter niet gezegd, dat

er een volslagen gemis was aan één of ander vitamine, maar dat ik vreesde voor een mogelijk tekort aan A. De verschijnselen, welke door een totale afwezigheid van vit. A veroorzaakt worden — een echte avitaminose dus — zullen zeker niet dezelfde zijn als de verschijnselen, die door een tekort aan vit. A worden veroorzaakt.

C. BANNING.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — Fabrieksartsen. Aan de groote fabrieken in Engeland zijn ruim duizend fabrieksartsen werkzaam, die zich belasten met keuring der zich aanmeldende werklieden, raadgeving ten opzichte van de beroepskeuze, bevordering van de hygiënische inrichting der bedrijven, zorg voor onmiddellijke behandeling der zieken en contrôle op de verzuimen. Zij worden bijgestaan door tweeduizend verpleegsters. Het werkverzuim is aan die fabrieken voor de mannen belangrijk afgenomen; voor de vrouwen niet. In overeenstemming daarmede is het gemiddelde aantal verzuimdagen per ziekte voor de mannen grooter dan voor de vrouwen, omdat deze in meer gevallen om lichte ongesteldheden thuis blijven (*Lancet*, 5 Maart).

NEURENBERG. — Veroordeeling wegens belediging van de artsen. Een plant- en scheikundige, Dr. MAYUS, heeft in een artikel over „zelfoverschatting van de wetenschap, vooral van de Duitsche geneeskundige wetenschap” beledigende voorstellingen gegeven van de artsen in het algemeen en van enkelen in het bijzonder. De artsen van Hagen en de Aerztekammer van Westfalen dienden een klacht in tegen den geleerde, maar deze werd door de rechtbanken afgewezen omdat de klagers te laat kwamen. De artsen te Neurenberg hadden evenwel de voldoening, dat de belediger tot drie maanden gevangenisstraf werd veroordeeld en zijn uitgever tot 300 mark boete of drie maanden gevangenisstraf (*Münch. med. Wochenschr.*, 4 Maart). Ook deze, eertijds zoo geliefde sport, levert dus gevaren op voor de beoefenaars.

LONDEN. — De vliegekunst en de geneeskunde. Nu een regelmatige vliegdiens tusschen Engeland en Kaapstad in werking is gesteld, herinnert het *S. Afr. Tijdskrif v. Geneesk.* van 13 Februari aan een artikel van dr. E. G. RAWLINSOON, directeur der bacteriologische afdeling van het Britsche Koninklijk instituut voor openbare gezondheid, waarin de noodzakelijkheid wordt betoogd van maatregelen ter voorkoming van het overbrengen van ziekten door luchtreizigers. Thans wordt het alleen aan die reizigers, die klaarblijkelijk ziek ter aarde komen, belet, het land in te gaan. Maar men kan tijdens de incubatie eener ziekte tegenwoordig over de halve wereld vliegen, in Indië met pokken worden besmet en nog schijnbaar gezond te Londen aankomen. Nog erger is het met bacillendragers. Reeds in 1929 zijn 50000 menschen door de lucht van Engeland naar het vasteland vervoerd, of omgekeerd. Daaronder waren naar schatting 30 dragers van typhusbacillen. En nu wordt nog steeds de afvoer van faecaliën uit de vliegmachines aan de zwaartekracht en den wind overgelaten, zoodat het van iemands gesternte afhangt, of er typhusbacillen op zijn boterham terecht komen of daarnaast. Dit vraagstuk vereischt ernstige behandeling.

Te Hamburg is een instituut opgericht voor geneeskundige en climatologische onderzoekingen op het gebied der aviatiek; voornamelijk zuiver wetenschappelijke onderzoekingen. Het bevat twee pneumatische kabinetten, waarin alle omstandigheden kunnen worden nagebootst, waarin de mensch tijdens de vlucht verkeert; ook de omstandigheden die de verschillende klimaten opleveren, wat betreft temperatuur, luchtdruk en vochtigheid. Een aantal artsen en beoefenaars van andere wetenschappen zijn aan het instituut verbonden.

CHINA. — Geneeskundige hulp in de overstroomde streken. De hygiënische afdeling van de Nationale Commissie tot hulp bij overstrooming heeft zich na de ramp van de Yangtze-rivier in hoofdzaak toegelegd op voorkoming